

Kontrola Obywatelska Planów Gospodarki Niskoemisyjnej

PODSUMOWANIE WYNIKÓW I REKOMENDACJE dla Miasta Bydgoszczy

18 stycznia 2016r.

WPROWADZENIE

Poniższe podsumowanie wyników zostało opracowane na podstawie kontroli przeprowadzonej przy wykorzystaniu Narzędzia Kontroli Obywatelskiej Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, dostępnego na stronie <http://www.pkeom.pl/pgn>, przygotowanego w ramach projektu „Kontrola obywatelska nad wdrażaniem polityki niskoemisyjnej”.

Projekt ma umożliwić obywatelom ocenienie – bez potrzeby sięgania do opinii specjalistów – czy PGN w ich gminie został właściwie przygotowany i odpowiada na ich potrzeby oraz potrzeby gminy. Zastosowanie Narzędzia Kontroli Obywatelskiej (NKO) pozwoli zwiększyć szanse na efektywną transformację w kierunku gospodarki niskoemisyjnej na poziomie lokalnym oraz na lepszą komunikację i współpracę między mieszkańcami a Urzędem Gminy. NKO pełni jednocześnie rolę edukacyjną.

Projekt realizują Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki (lider) oraz Instytut na rzecz Ekorozwoju i norweska organizacja Framtiden i våre hender (partnerzy), w ramach programu Obywatele dla Demokracji, prowadzonego przez Fundację im. Stefana Batorego we współpracy z Polską Fundacją Dzieci i Młodzieży, finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (tzw. Funduszy EOG).

PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI

UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W TWORZENIU PGN

A. Informowanie:

Informację o pozytywnej ocenie wniosku o dofinansowanie projektu „Aktualizacja planu działań na rzecz zrównoważonej energii – plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Bydgoszczy na lata 2014-2020” umieszczono w Aktualnościach na stronie internetowej miasta. W ramach działań promocyjnych projektu zorganizowano w listopadzie Dni Energii.

B. Angażowanie społeczeństwa:

Mieszkańcy Bydgoszczy nie byli angażowani w proces tworzenia PGN. Nie zapewniono możliwości składania uwag do kierunków działań i inwestycji w ramach Planu. Natomiast zachęcano podmioty

niezwiązane z samorządem do zgłaszania działań z zakresu planowanej termomodernizacji obiektów, wsparcia efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, celem ujęcia ich w PGN.

C. Konsultacje społeczne projektu PGN:

Projekt PGN nie został poddany konsultacjom społecznym. Natomiast skonsultowano samą Prognozę oddziaływania na środowisko PGN, podając ją do publicznej wiadomości wraz z informacją o możliwości zapoznania się z dokumentem i składania uwag oraz wniosków. Jedynie wybrane jednostki (zainteresowane pozyskaniem dofinansowania ze środków POIiŚ), miały możliwość konsultowania Planu. W tym przypadku Urząd zadbał o komunikację dwukierunkową.

POZIOM ZAANGAŻOWANIE WŁADZ I URZĘDU GMINY W PROCES OPRACOWANIA PGN:

Opracowanie PGN powierzono firmie zewnętrznej, jednak wytypowano wybrane wydziały Urzędu Miasta do współpracy z wykonawcą projektu. Szczególnie zaangażowany był Energetyk Miejski.

UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA WE WDRAŻANIU, MONITORINGU I EWALUACJI REALIZACJI PGN

A. Społeczeństwo w gospodarce niskoemisyjnej na poziomie lokalnym:

W Planie przewidziano działania skierowane do mieszkańców tj.: usługi doradcze w zakresie efektywności energetycznej, ograniczania emisji GHG, zastosowania OZE oraz kampanie informacyjne i promocyjne w tych obszarach. Udział mieszkańców przewiduje się w działaniach związanych z ograniczaniem niskiej emisji.

W Planie zaleca się powołanie Rady Energii, pełniącej funkcję doradczą w zakresie polityki energetyczno-klimatycznej miasta. W skład Rady wchodziłoby reprezentanci różnych środowisk w tym: mieszkańcy miasta, przedsiębiorcy, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i inne podmioty niebędące jednostkami miejskimi.

B. Monitoring i ewaluacja:

PGN opisuje sposób monitorowania wdrażania zaplanowanych działań. Potrzeba ewentualnych działań korygujących jest wspomniana, ale nie określono konkretnych okoliczności, w których miałyby być podjęte. W dokumencie nie przewidziano udziału społeczeństwa w monitorowaniu i ewaluacji Planu.

PGN – LOGIKA INTERWENCJI:

Cel strategiczny PGN jest zgodny ze strategią rozwoju Bydgoszczy. Cele szczegółowe są spójne z celem strategicznym, chociaż wynikają z Porozumienia Burmistrzów, zapisów pakietu klimatyczno-energetycznego do 2020 roku oraz Dyrektywy CAFE. Działania odnoszą się do obszarów problemowych zidentyfikowanych w Planie. Ich realizacja została dobrze zaplanowana, określono ich koszty, efekt ekologiczny (redukcja emisji CO₂ i zużycia energii), a także harmonogram i jednostkę wdrażającą.

PGN – ADEKWATNOŚĆ DZIAŁAŃ PLANOWANYCH W PGN:

Inwentaryzacja emisji nie objęła innych zanieczyszczeń powietrza niż gazy cieplarniane, choć przyjęto cel obniżenia ich poziomu. Zaplanowano działania w zakresie poprawy efektywności energetycznej i rozwoju odnawialnych źródeł energii, a także w transporcie i edukacji. Zabrakło celów i działań w zakresie planowania przestrzennego. Realizacja zaplanowanych działań powinna pozwolić osiągnąć zakładany cel redukcji emisji CO₂. Natomiast cel ograniczenia zużycia energii wydaje się trudny do osiągnięcia.

WNIOSKI OGÓLNE:

Miasto Bydgoszcz jest liderem w działaniach na rzecz ochrony klimatu. Plan Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu znajduje się na stronie internetowej www.czystabydgoszcz.pl. W tym miejscu można również znaleźć informacje o akcjach ekologicznych organizowanych w mieście. Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (aktualizacji SEAP) wraz z Programem Ograniczania Niskiej Emisji jest związane ze zobowiązaniami wynikającymi z przystąpienia do Porozumienia Burmistrzów oraz z chęcią skorzystania ze środków unijnych w nowej perspektywie finansowej. Dokument jest przejrzysty, jego struktura czytelna. Stanowi dobry przykład solidnie przygotowanego PGN. Wdrożenie planowanych działań przyczyni się do ograniczenia zużycia energii, redukcji emisji CO₂ i poprawy jakości powietrza w mieście.

Wątpliwość budzi poddanie konsultacjom społecznym (upublicznienie dokumentu oraz umożliwienie składania wniosków i uwag) jedynie Prognozy oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Każdy ma prawo do składania uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa. Do wglądu powinny jednak zostać wyłożone dwa dokumenty: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej i Prognoza oddziaływania na środowisko. Trudno jest odnieść się do Prognozy i przekazać merytoryczne uwagi, jeśli nie można się zapoznać z dokumentem, którego ona dotyczy.

REKOMENDACJE

1. Powołać Biuro Zarządzania Energią. W tak dużym mieście jak Bydgoszcz, zarządzanie energią powinno być powierzone zespołowi, a nie wyłącznie jednej osobie, tzw. Energetykowi Miejskiemu. Należy wyznaczyć i przeszkolić pracowników Urzędu Gminy do koordynowania wdrażania zapisów PGN oraz monitorowania postępów. Szkolenia i praca w zespole rozwiną ich kompetencje.
2. Wdrożyć zalecenia Planu dotyczące powołania Rady Energii. W ramach działań edukacyjno-informacyjnych zamieszczać na stronie www.czystabydgoszcz.pl bieżące informacje o: organizowanych przez różne instytucje konkursach, umożliwiających ubieganie się o dofinansowanie inwestycji energooszczędnych oraz nowych regulacjach prawnych w zakresie związanym z gospodarką niskoemisyjną. Informowanie należy uzupełnić o elementy aktywizujące

społeczeństwo (mobilne punkty informacyjne, aktywność w mediach, spotkania, debaty, wysłuchania), by mieszkańcy mieli świadomość istnienia Planu.

3. W przypadku kolejnej aktualizacji SEAP/PGN konsultacjom społecznym należy poddać zarówno Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, jak i Prognozę oddziaływania na środowisko (udostępnić oba dokumenty).